

MIJN LIEFSTE

In elke EH&I schrijft iemand een essay over een onderwerp dat hem of haar aan het hart gaat. Ontwerper,

Eibert Draisma werd diep in de jungle van Zambia geboren: niemand weet precies wanneer. Tegenwoordig is hij ontwerper, uitvinder én kunstenaar. Op vrijwel al zijn creaties geeft hij levenslange garantie, en hij bezit diverse internationale octrooien. Draisma is aangesloten bij de Speakers Academy en geeft lezingen, workshops en trainingen, o.a. over technologie in de ruimste zin des woords. Daarnaast is hij al vele jaren een bevoegde parttime docent aan de Design Academy te Eindhoven. eibertdraisma.com

Je kunt mensen van alles leren. Of wijsmaken. Ik werd geboren in Zambia en mijn ouders hadden ons geleerd dat afwassen leuk was en dat spuitjes zó duur waren dat we die daarom bijna nooit aten. Dus elke dag vochten we om wie er mocht afwassen, en spuitjes waren mijn lievelingseten. Maar toen ik zes was, verhuisden we naar Nederland: daar was álles anders en het was er nog stervenskoud ook!

Dat mensen (in) de gekste dingen geloven, is op zich niet erg. Maar het kan onhandig zijn als we ernaar gaan handelen. Want geloven is niet hetzelfde als weten en daarom is geloven vaak geen legitiem excuus. Overigens is intuïtie óók geen weten, maar soms (al dan niet in combinatie met gezond verstand) van levensbelang.

Maar hoe zit het dan met liefde?

Het mooiste gevoel waarin je kunt geloven is liefde. Laten we beginnen met liefde voor een huisdier, want iedereen weet hoeveel we van een huisdier kunnen houden. Hoe groot onze liefde is, wordt meestal niet bepaald door hoe slim het huisdier is. Intellect is namelijk geen basisvoorwaarde om ergens van te kunnen houden. Het (schijnbaar) vertonen van emoties, is dat wél. En dat is niet zo raar, want evolutionair gezien zijn emoties veel ouder dan intellect: er zijn dan ook veel meer levensvormen die ervan afhankelijk zijn.

Omdat we zo gevoelig zijn voor emoties, neigen we soms naar antropomorfiseren¹. Eigenaars van een Roomba-

Wat nou als je humanoïde schatje zich ontpopt tot regelrechte thrillseeker?

robotstofzuiger, geven hem vaak een koosnaam, terwijl ze dat weer níet doen bij collega-robot de wasmachine. Het feit dat de Roomba rondscharrelt en zijn eigen gang lijkt te gaan, maakt dat we medelijden hebben als hij vast komt te zitten. En nu kun je hem nog gewoon uitzetten, maar wat als je hem daarmee zou kwetsen? Want al is een Roomba voorlopig nog gewoon een ding en geen wezen, de dingen om ons heen worden snel slimmer. En dat 'snel' gaat steeds sneller.

De omgekeerde wereld

Computers volbrengen steeds meer taken beter dan mensen. En dat geldt niet meer alleen voor 'weten' en het snel kunnen verwerken van grote hoeveelheden complexe data, maar óók voor zaken die inzicht, redeneren en anticiperen vereisen. Volgens wetenschapper Ray Kurzweil² zal er in 2045 sprake zijn van technologische singulariteit³: een computer (als die dan nog zo heet) van € 1.000 zal dan maar liefst 1.000.000.000 keer slimmer zijn dan de hersenen van álle mensen tezamen. Over

ROBOT

uitvinder en kunstenaar Eibert Draisma over kunstmatige intelligentie en onze toekomstige liefdesrelaties met robots.

slim gereedschap gesproken.

Even samengevat: in de vroege steentijd (2,6 miljoen jaar geleden) ging de mens voor het eerst gereedschappen gebruiken. Inmiddels⁴ implanteren we gereedschappen om onszelf te repareren en binnenkort zullen we gereedschappen implanteren of inpluggen om onszelf te upgraden. Maar uiteindelijk zullen sommige 'gereedschappen' ons helemaal niet meer nodig hebben. Want kunstmatige intelligentie zal ophouden⁵ kunstmatig te zijn en zal niet alleen beschikken over bewustzijn en een eigen vrije wil, maar ook over creativiteit en gevoelens.

Op dat moment zal zij ook begrijpen wat liefde is, en misschien wel beter dan wij. Maar is dat zo erg?

Kom jij eens hier schatje...

Autoriteit op het gebied van kunstmatige intelligentie David Levy⁶ verwacht dat het hebben van een liefdesrelatie met een robot rond 2050 vrij normaal zal zijn. Dat maak ik dus nog mee. Anno 2015 zijn het nog vooral mannen die een 'relatie'⁷ hebben met een seksrobot⁷, liever dan met een échte vrouw. Daar kun je van alles van vinden, maar ach, ook die robots (m/v)

worden steeds slimmer en gevoeliger.

En op het moment dat zo'n robotpartner gevoeliger, empathischer en slimmer is dan wij, dan is het geen robot meer maar een levend wezen. En dat wezen heeft natuurlijk dezelfde rechten als wij, dus ook niet altijd zin in seks.

Maar wat nou als je humanoïde schatje zich ontpopt tot een regelrechte thrillseeker, van iets te heftige seks blijkt te houden en sowieso altijd alles beter kan?

Ze houdt van me, ze houdt niet van me, ze houdt van me...

Wie garandeert dat jouw artificiële geliefde nooit genoeg krijgt van alle tekortkomingen van de mens? Want iets dat véél slimmer is dan wij, heeft ons niet meer nodig om zich nóg verder te kunnen ontwikkelen. Dus wie weet denkt zo'n superbrein⁹ wel; 'Okay, thanks for creating me, maar verder lopen die mensen voornamelijk in de weg... Dus weet je wat? Ik bewaar een paar leuke als huisdier en de rest kan in de biobak.' Maar ach, een leven als huisdier hoeft zo slecht nog niet te zijn! (Helaas geen seks, wel knuffelen.)

Hoe zullen ze eruit zien?

Nu het toch nog niet zover is, kunnen we onbeschaamd fantaseren over onze slimme opvolgers. Sommigen stellen dat nieuwe intelligente levensvormen op mensen of op dieren zouden moeten lijken, zodat we eraan kunnen wennen. Onzin! Laatst nam ik een peuter voor het eerst mee naar een dierentuin. Ik zag uit naar zijn reactie op beesten die hij nog nooit had gezien. Maar het ging ongeveer zó: 'Hé, ik zie daar een beest met een hele lange nek, dat kan dus kennelijk óók, nou, prima. Next please!' Toekomstige masterminds zullen zélf wel bepalen hoe ze eruit willen zien, want ook daar zijn ze beslist slim genoeg voor. En ook dat is evolutie.

Maar nu we het nog helemaal zelf voor het zeggen hebben: het lijkt me in de toekomst niet langer noodzakelijk dat één brein per definitie gekoppeld zou moeten zijn aan één lichaam... En ze zullen vast niet op hondjes lijken, maar toch met dank aan Michel van der Plas¹⁰:

*Ik zit mij voor het vensterglas,
onnoemelijk te vervelen.*

*Ik wou dat ik twee hondjes was,
dan kon ik samen spelen!*

¹ ANTROPOMORFISEREN: HET TOEDICHTEN VAN MENSELIJKE EIGENSCHAPPEN AAN IETS DAT HELEMAAL GEEN MENS IS. ² EN.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/PREDICTIONS_MADE_BY_RAY_KURZWEIL. ³ SINGULARITEIT: HET MOMENT WAAROP KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE HAAR ONTWIKKELING IN EIGEN HAND NEEMT, WAARNA DE ONTWORPEN WERELD ZO SNEL SLIMMER EN COMPLEXER WORDT DAT DEZE ONBEGRIJPBAAR WORDT VOOR HEDENDAAGSE MENSEN. ⁴ DE EERSTE TANDEN WERDEN GEÏMPLANTEERD ROND 600 NA CHR., DE EERSTE PACEMAKER IN 1958. ⁵ ALAN TURING STELDE DIT AL IN 1950 IN ZIJN PAPER 'COMPUTING MACHINERY AND INTELLIGENCE'. ⁶ LOVE AND SEX WITH ROBOTS: THE EVOLUTION OF HUMAN-ROBOT RELATIONSHIPS (DAVID LEVY 2008). ⁷ VOOR DE VRAAG OF MENSEN ÜBERHAUPT ZO GOED ZIJN IN (NAASTEN)LIEFDE IS HIER HELEAAS GEEN RUIMTE. EN UITERAARD IS LIEFDE NIET SYNONIEM AAN SEKS. ⁸ DE BEKENDSTE IS ROXXXY, ZIE TRUE-COMPANION.COM/HOME.HTML. ⁹ WWW.NICKBOSTROM.COM/VIEWS/SUPERINTELLIGENCE.PDF. ¹⁰ NEEHEE, DUS NIET GODFRIED BOMANS: ZOEK MAAR OP INTERNET.